కథానిక

'కుర్రాడు'

[రుడ్యార్డు కిప్లింగుకు కృతజ్ఞతతో]

రచన శ్రీ 'సుధ'

లేకలేక కలిగిన ఉన్న ఒక్క కుర్రాడూ లేకుండాపోయిన దుఃఖంతో కుంగిపోయి, స్మశాన వాకిట దిక్కుమాలిన వానిగా విడిచి రాలేని, కరగి కన్నీటి, కాల్వగా ప్రవహించే ప్రేమతో దిగులుగా, దీనంగా చైతన్య హీనంగా, వచ్చే వెంకన్న ముఖం నన్ను కదల లేని కాయంగా చేసింది నాకు హృదయం ఆగిపోయినట్టయింది

"బా బూ!" వెంకన్నలోని ఎన్నికలల మహాసముద్రమో ఒక్కమారు దుఃఖముగా విరిగి పడ్డది!

"బాబూ! " గట్టు తెంచుకుని పోయే మహానదిలా కారే కన్నీటితో బద్ధలైన హృదయంతో, నోట మాటరాక, కాళ్లమీద పడి పోయాడు అర్థమయింది కుర్రాడు పాపం, కుర్రాడు! ఈవారం రోజుల నుంచీ కుర్రాడిని చూడలేకపోయిన నా కళ్లు తను విచారం పిలుచుచ్చూ, ఇక చూడలేని నిరాశతో జ్వలిగా కన్నీటితో

గతవారం రోజులనుంచీ నాలో అవ్యక్తంగా ఏదో వెలితి. మొదటిసారిగా, నేను గులాబి తోట దాటి వెళ్లి నాకూడా "దండాలు బాబూ" వినిపించలేదు—కుర్రాడు కనపించలేదు దిన చర్యలో ఏదో పెద్దలోపం ఏర్పడినట్టయి పోయింది! పాపం, అంతకు ముందు రోజు తన ఆనంద సౌధానికిజరిగిన అన్యాయానికి బాధ పడుతుంటాడు నిన్న డాక్టరు చెప్పిన దానినిబట్టి, 'కుర్రాడు చాలా అపాయస్థితిలో ఉన్నాడు. జబ్బు ముదిరిపోయింది. ముందుగా జాగ్రతపడి సరియైన మందులు వాడుంటే ఇంత వరకూ వచ్చేది కాదు ఇప్పుడు బతకడం తండ్రి అదృష్టం మీద ఆధారపడిఉంది' అప్పటినుంచీ నా మనసు స్మృతిలో లేదు కుర్రాడు !

కుర్రాడికి నాకూ ఉన్న అనుబంధకాల ప్రమాణంలో కొన్ని నెలలే అయినా, ఆత్మీయంగా కొన్ని సంవత్సరాలు—

అసలు వెంకన్నకు ఆరేళ్ల ఈకుర్రాడున్నాడని నాకు తెలియనే తెలియదు ఇంతకాలం నుంచీ నా బంగళా ఆవరణలోనే వుంటున్నా, చూడనేలేదు, కొన్ని నెలల క్రితం వరకూ ఆనాటినుంచీ కుర్రాడికీ నాకూ అనుబంధం వెంకన్న ఎప్పటినుంచో నౌకరుగా ఉంటున్నాడు పాపం భార్య పోయాక కుర్రాణ్ణి తన చేతిమీదే పెంచుకుంటూ వచ్చాడు. నా ఒంటరి జీవితంలో నాకు అన్ని సౌకర్యాలూ చేకూరుస్తూ, ఎంతో విశ్వాసంతో నా దగ్గిరే వుంటున్నాడు కుర్రాణ్ణి పెంచడంవచ్చిన తరువాతి కూడా ఎప్పుడూ నాకు ఏవిధమైన లోపం రానియలేదు. బంగళా అంతా తనఅధీనంలోనే వుంచి పోయేవాణ్ణి నా భార్య పోయిన ఆరుమాసాల నుంచీ జీవితంలో వైరాగ్యం, అసంతృప్తి, కలగజేసుకుని జీవితం దుఃఖమయం చేసుకోకుండా ఏదోలా గడిపి, కాలం వెళ్లబుచ్చడంకోసం పని కల్పించుకోవడం కోసం అవసరమై ఆఫీసు మేనేజిమెంటు స్వయంగానే చూసుకోడం— సాయంత్రం షికారు—రాత్రులు తరచు ఏ సినిమా హాలులో మొత్తంమీద ఇంటిలో చాలా తక్కువ కాలం గడుపుతున్నాను

సుమారు ఆరుమాసాల క్రితం

నేను ఆఫీసునుంచి తిరిగి వచ్చి కాఫీ పుచ్చుకుంటున్నా.

"ఇది యతిమాన్లకి పనికిరాదేమో, బాబూ!" ఉన్నవని తెలియకుండా వదిలేసిన ఏ సామానులో నుంచో తీసిన, రూపుచెడిన ఒక బొమ్మ చూపుతూ అడిగాడు, వెంకన్న. ఆ అడగడంలో తన కిష్టం లేక ఎవరో చేసిన బలవంతంవల్ల కాదనలేక విసుగ్గా తినరీతి వ్యక్తమవుతుంది. "మీ యజమాని ఇనప్పెట్టెలో దాచుకునేది కాదులే, అది లయితే, నాకు పనికిరానిదివంటావెంకన్న కిందకో—" నవ్వుతూనే అన్నాను "చిన్నం చాలి—నేను ఆడుకోనాక్కొండు " నేను నవ్వుతున్నా చెప్పుకుపోతున్నాడు

"కుర్రాడు దీనికోసం పేణాలు తీసేస్తున్నాడు, బాబూ!" అన్నాడు వెంకన్న

"సరే—వాడికివ్వు" అన్నాను నేను వెంకన్నకు ఇంత కుర్రాడున్నాడని తెలుసుకోడం ఇదే తొలిసారి అయితే, వాడికి ఇదిక్కడున్నట్టు ఎలా తెలిసిందనేది నాలో సమస్య ఆ మరునాడు ..

ఆఫీసునుంచి వస్తూనే గదిలోకి వెడుతున్నా, మెల్లిగా—ఏదో ఆలోచించుకుంటూ. గదిలో నీడలా! ఎవరు? ! నా రాక గమనించనేలేదు—గోడ నున్న చిత్రాలు చూస్తూ తన్మయత్వంలో వీడే కుర్రాడు—వెధవ, నే లేకుండా ఈ గదిలోకి ఎందుకు వచ్చాడు? ఏం పాడుచేస్తున్నాడో రోజూ? కుర్చీలాగి కూర్చున్నా. నిర్ఘాంతపోయి, నోరావులించి కళ్లు తేలేశాడు హడలిపోతున్నాడు. "ఏమిట్రా తీక్షంగా పరిశీలిస్తున్నావ్?"

"బాబూ !" ఏడుపు మొదలుపెడుతున్నాడు

"పో—" అంటూ, "వెంకన్నా"—పిలిచేను వస్తూనే వెంకన్న పోబోతున్న కుర్రాణ్ణి చూశాడు ఏదో కొంప మునిగిందనుకున్నాడల్లే వుంది—"కొంప తీశావు దొంగగాడిద— ఇక్కడి కెందుకొచ్చావు, వెధవ?" అని కొప్పడుతూ భయంతో "రక్షించాలి బాబు—నా కుర్రాడు వాడు—ఈ ఆరేళ్లనుంచీ పెంచుకొస్తున్నాను—దొంగగాడిది " నన్నేదో క్షమార్పణ వేడబోతున్నాడు

"ఏం జేసేనని? నేను గాడిదనా?" మహా పౌరుషంగా అన్నాడు కుర్రాడు, ముద్దేసింది నాకు

'పోనీ' అన్నట్టు సైగచేశాను, వెంకన్నతో కుర్రాడు కాళ్లీడ్చుకుంటూ పోయాడు వెంకన్న పనులలో పడ్డాడు ఇదే కుర్రాడిని తొలిసారి రాం... ఆ మర్నాటినుంచీ ప్రతిరోజూ కనుపించేవాడు కుర్రాడు నేను సాయంత్రాలు గులాబితోటలోంచి నడిచి అలా షికారుపోయే వేళకు సరిగ్గా ఆ ఆగ్నేయమూల పొదలలోంచి లేచేవాడు 'దండాలు బాబూ' అంటూ చిరునవ్వుతో స్వీకరిస్తూ "ఆడుకోం " అంటూ పోయేవాణ్ణి

ఒకరోజున అలా వెళ్లాను కుర్రాడు! వెంకన్న సాదర్గరునుంచి తీసుకువెళ్లిన బొమ్మ వాడు చేస్తున్నాడల్లే వుంది! చుట్టూ పువ్వులపై అలంకరించి, వాటిచుట్టూ ఇసుకతో గట్టూ, ఆ చుట్టూ రంగురంగుల గాజుముక్కల ప్రహరి ఎంతో ఎంతో కళా వైభవ్యంతో. కుర్రాడు. సౌధం ఇంకా నిర్మాణదశలో వుంది

తోటమాలిని పిలిచి, "ఏమిట్రా ఇదంతా— గులాబులకు నీరు వస్తుందా, ఆ పక్కనుంచి?" అన్నాను

"కుర్రాడు ఏదో ఆడుకుంటుండుబాబు! మన గులాబీలకు ఏమీ అడ్డంలేదు—చిత్తగించండి, ఏం తమాషాగా ఏర్తిన్నాడో కుర్రాడు!" అన్నాడు మాలి.

అవును—నిజమే కుర్రాడు. బొమ్మ చూసి అచ్చంగా బొమ్మ తయారు చేసేస్తున్నాడు! చుట్టూ ఆ వనం, సౌధం, ప్రహరీ! ఏం కుర్రాడు!.. గదిలో గోడనున్న చిత్రాలు పరిశీలిస్తూ తన్మయుడై, పోయాడు—పాపం ఏమిటో అనుకున్నా.. కుర్రాడు! కళాదేవి మూర్తీభవించిన ఏ మహాశిల్పి కాబోతున్నాడో!

కుర్రాడు కళాకారవి! ఇలాకాదు—వాడికి సరియైన ప్రోత్సాహమిచ్చి ముందుగా, వాడు నిర్మించే సౌధానికి తోడ్పడి పూర్తిచేయిద్దాం— అనుకున్నా అలా కొన్నాళ్లు—ప్రతిరోజూ అదేవేళకు నేనుగులాబీతోటలోంచి పోవడం పొదల్లోంచి లేచి కుర్రాడు 'దండాలు బాబూ!' ముత్యాలు ఒలికేటట్టు అనేవాడు!

పదిరోజులక్రితం

గులాబితోట దాటేస్తున్నా మనసులో ఏదో పెద్ద కొరత ఏర్పడినట్టయి నిలిచిపోయాను. చూశాను—అవును! 'దండాలు బాబూ' ముత్యాలు రాలలేదు! కుర్రా డేడీ! పోయి చూశాను! బొమ్మలు రెండూ పడిపోయి ఉన్నాయి—కొత్తదాని చేయి విరిగింది- చుట్టూ అంతా కలియదొక్కేసి పువ్వులు, ఇసుక, అంతా చిందర వందరగా !

నాకు చాలా బాధకలిగింది కుర్రాడు పాపం ఎంత బాధపడ్డాడో!

తోటమాలిని అడిగి తెలుసుకున్నా అంతకు ముందే ఏదో కుక్కా వస్తేనే నా కుక్క వెళ్లి కలియబడ్డదట రెండూ కొట్లాడి అదంతా అలా చేశాయి! కుర్రాడు మూసుకుని ఏడ్చుకుంటూ పోయాడు

మర్నాడు ప్రొద్దుటే లేచి వెంకన్న మకాం కేసి వెళ్లాను కుర్రాడు ఏడ్చుకుంటున్నాడు, పాపం ఆ దృశ్యం చూడలేకపోయా— అప్పుడు వాడు నాలోకి చూసిన చూపు. !

"భయంలేదు లే, పో నీ రా— ఈ సారి పెద్దది, మంచిది తయారు చేద్దువు గానిలే" ఊరడించి వచ్చేశాను. దుర్మార్గులెవరో, నాకు కోపంవచ్చి అదంతా అలా తొక్కించేశానని చెప్పేరట. పాపం... కుర్రాడు! నామాటలు విపంగా తీసుకున్నాడు కాబోలు.. .

మర్నాడు వెంకన్న, కుర్రాడికి కొంచెం జ్వరంగా వుందని చెప్పేడు—నా డాక్టరు దగ్గిరే మందు తెచ్చేనని చెప్పాడు ...

సాయంత్రం అక్కడ కొచ్చేసరికి 'దండాలు బాబూ' లేదు ఈవారంరోజులనుంచీ కుర్రాడు లేవగానే, ఏమి కావాలంటే అదిస్తూ వాడిలోని కళాకౌశలం, శిల్పచాతుర్యం ప్రోత్సహించి. ఏదో చేసేయాలని ఏవేవో అనుకుంటున్నా. కుర్రాడు!

ఆ బొమ్మలు, విరిగిన చేతితో సహా తీసి గదిలో బల్లమీదుంచా కుర్రాడు!—

ఈ వారంరోజులనుంచీ నాలో అవ్యక్తంగా ఏదో వెలితి ..

నిన్న డాక్టరు కుర్రాడి స్థితి చెప్పిన దగ్గర నుంచి నామనసుస్మృతిలో లేదు

ఈవేళ ఆఫీసునుంచి రాగానే గదిలోకి వెడుతున్నా బల్లమీది బొమ్మలలో కుర్రాడు కనపడ్డాడు.

చటుక్కున వెనక్కి తిరిగి నడుస్తున్నా— నాకు హృదయం ఆగిపోయి నట్టయింది—దిగులుగా, దీనంగా, చైతన్యహీనంగా వెంకన్న ముఖం నన్ను కదలలేని కాయంగా చేసింది... కుర్రాడు!

కథానిక

ఇంతే కాబోలు...??

శ్రీ ఆకెళ్ల సూర్యనారాయణ

"ఏమండీ! ఇంట్లో బియ్యం నిండుకున్నాయండీ!" అప్పుడే స్నానంజేసి వచ్చి బకెట్ పెడదామని పంచె కట్టుకుని బొట్టు తొడుక్కుంటున్న శాస్త్రితో అంది భార్య విశాలాక్షి

"సరే పట్టుకువస్తాను" వంచిన తల ఎత్తకుండానే సమాధానం చెపుతూ పెట్టెమీద పడి ఉన్న పుస్తకాలు తీసుకున్నాడు శాస్త్రి

"పిల్లలకు చద్దిఅన్నము కూడా లేదు. ఎల్లా తెస్తారో ఏమిటో?" దిగులుగా అంటూ భర్త మొహంలోకి చూసిన విశాలాక్షి కేసి శూన్యంగా చూసేడు శాస్త్రి

"జీతాలు యింకా రావు గాబోలు?" చెమ్మగిలిన కళ్ళతో అతనికేసి చూస్తూ అడిగింది

"అప్పుడే ఎక్కడి జీతాలు—క్రిందటి వారమేగా పుచ్చుకుంటు ప్ప యింతే కాబోలు మన జీవితాలు." నిట్టూరుస్తూ పుస్తకాలు చేత్తో తీసుకుని మెట్లు దిగి వీధిలోకి వెళ్ళిపోయేడు గుడ్ల నీరు పమిటకొంగుతో తుడ్చుకుంటూ అక్కడే చతికిలబడింది విశాలాక్షి.

౨

పేరు విశ్వనాథశాస్త్రి అయినప్పటికీ, అందరకూ అతనిని శాస్త్రి అని పిలవటమే అలవాటు. అతనిది ఆ ఊరే. స్కూలుఫైనలు తప్పిపోవటంచే హాయ్యరుగ్రేడు ట్రయినింగు అయి మెల్లిగా ప్రాపకంవల్ల స్వగ్రామంలోఉన్న బోర్డుస్కూల్లో మాష్టరీ సంపాదించాడు. పది సంవత్సరాల సర్వీసు అతనికి గడచిపోయింది ప్రవేశించినది ఇరవైరూపాయిల జీతంల్లో. శాస్త్రి ఉద్యోగంలో ప్రవేశించినపుడు దేశ కాలపరిస్థితులు మామూలుగా ఉన్నాయి తల్లీ, తనూ, భార్యా ముగ్గురూ జాగ్రత్తగానే కాలక్షేపం జేసేవారు. శాస్త్రిది అనుకూలదాంపత్యం. విశాలాక్షికి చెప్పలేని ఓరిమి ఉంది. సంసారంలో ఎన్నో ఇబ్బందులు పడినా, ఎప్పుడూ తన బాధను కించిత్తైనా శాస్త్రికి తెలియనిచ్చేది కాదు శాస్త్రి కి ఉన్న ఆస్తి ఒక్క తాటాకుల యిల్లుమాత్రమే కాలం ముంది పోతోంది పరిస్థితులలో విపరీతమైన మార్పు వచ్చింది కాని శాస్త్రి ఆర్థికవిషయాలు మాత్రం గొర్రెతోకలాగునే ఉన్నాయి. పది సంవత్సరాల సర్వీసులోనూ, అతని జీతం అయిదు రూపాయిలు పెరిగింది. గొర్రెతోక బెత్తెడే. యింక అతని సంపాదన పెరుగదు. అతనికే కాదు. ఇతని సాటి ఆ బోర్డులోని ఉపాధ్యాయులకూ అంతే. శాస్త్రి అప్పుడప్పుడు తన ఉద్యోగం సంపాదనా చూసుకొని ఎంతో బాధపడేవాడు. తనతో చదువుకొని తనతో పాటు స్కూలుఫైనలు తప్పిపోయిన తన మిత్రులు కొందరు యితర డిపార్టుమెంటులలోకి వెళ్లి, ఎంతో ఉచ్ఛస్థితి ననుభవిస్తూ, దోసిళ్లాడి సంపాదించుకుంటున్నారు వారితో సమాన యోగ్యతలు కలిగినా అధోగతిలోనున్న తన బ్రతుకును తలుచుకున్నప్పుడల్లా, అతని హృదయం కుమిలిపోయేది. ఎడ్యుకేషను డిపార్టుమెంటులో ఎంతో గౌరవ ముందనుకునేవాడు చిన్నతనంలో బంట్రోతుకుంకెకూడా అధమమైన నీతిలో నున్నతన ప్రాథమికోపాధ్యాయ జీతిని తలచుకుని మనోవ్యథతో కుమిలిపోయేవాడు

ఆర్థిక విషయాలు అధోగతిలో నున్నాయని సంసారం పెరగటం మానుతుందా? శాస్త్రిపెద్ద కూతురుకు యిప్పుడు ఎనిమిదేళ్లు. రెండో పిల్లకు ఆరేళ్లు వెడతాయి మూడోపిల్లకు నాలుగోయేడు వచ్చింది. నాలుగో పిల్ల తప్పటడుగులు వేస్తోంది. అదిగాక నెలనుంచి విశాలాక్షికి అన్నహితవు

(16 వ పేజీ చూడుడు)